

Rechtskundig Weekblad

REDACTIE : Italiëlei, 99, Antwerpen

Abonnement : 100 fr. per jaar

Vereeniging zonder winstgevend doel

BEHEER : Lange Leemstraat, 99, Antwerpen

Postchecknummer : 3185.22

INHOUD :

219

220

De Redactie. — NA DE VERKIEZINGEN.

R. v. Lennep. — KELSEN EN DE SOCIOLOGISCHE RECHTSOPVATTING.

RECHTSPRAAK.

Hof van Beroep te Gent. — 10 Juni 1932. — *Radio-taks.*

Burgerlijke Rechtbank van Dendermonde. — 9 Juli 1932. — *Voogdschap.* — *Optreden in rechte van den toezienenden voogd.* — *Internationaal privaatrecht.* — *Uiterste wilsbeschikking.* — *Vorm.* — *Erfeniswetsconflicten.* — *Belgisch stellig recht.* — *Statutenleer.* — *Erfoepvolgving.* — *Beschikbaar gedeelte.* — *Wettelijk erfdeel.* — *Verlies van hoedanigheid van Belg.* — *Melding in bevolkingsregisters.* — *Bewijskracht.* — *Huwelijksvermogensstelsel.* — *Vaststelling bij gebrek aan huwelijksvoorwaarde.*

Burgerlijke Rechtbank van Yper. — 19 Oktober 1932. — *Erfdienstbaarheid.* — *Omvang van een door han-*

delingen van den menach vastgestelde erfdiensbaarheid. — *Verzwareing.* — *Uitvoering van werken tot in stand houding eener wegenis.*

Rechtbank van Eersten Aanleg van Hasselt. — 13 Juli 1932. — *Burgerlijke rechtspleging.* — *Verzet.* — *Uitvoering van het vonnis bij weten van verweerder.* — *Onontvankelijkheid van het verzet.*

Vrederegerecht te Ruisselede. — 21 Oktober 1932. — *Buurtwegen.* — *Inschrijving in den atlas.* — *Vertrekpunt der korte verjaring.* — *Atlas der buurtwegen en kadastr.* — *Tegenstrijdigheid.* — *Politie der buurtwegen.* — *Geen Politieereguleering.* — *Gebruik met wagen en paard.* — *Rechtmatig.*

UIT DE PERS.

BIBLIOGRAPHIE.

BALIELEVEN.

RECHTERLIJK LEVEN.

Belangrijk Bericht

Onze abonnés worden dringend verzocht den prijs van hun abonnement, zijnde 100 fr., te storten op de postcheckrekening van het « RECHTSKUNDIG WEEKBLAD » Nr 3185.22, zulks om onnuttige inningskosten te vermijden.

Aan de Vlaamsche Juristen ! Na de Verkiezingen

De verkiezingen hebben in de laatste weken in de rechterlijke wereld een bijzondere atmosfeer geschapen. Talrijke magistraten zijn overlast geweest met administratieve werkzaamheden en het aantal der advocaten, die rechtstreeks in de politiek staan, of die mede ijveren voor politieke propaganda, is ten allen kante zoo groot dat ook aan de balie in de laatste weken alle activiteit beheerscht was door de beslommeringen der kiezing.

Het brandende vraagstuk der vervlaamsching van het gerecht, dat voor een paar maanden zoozeer de belangstelling gaande hield werd daardoor eenigszins op het achterplan geschoven.

Deze drukke dagen zijn gelukkig voorbij en het R. W. neemt deze gelegenheid te baat om zonder dralen den tegenwoordigen oproep te richten aan alle Vlaamsche juristen.

Wij hebben ons natuurlijk niet in te laten met de uitslagen der verkiezingen, daar ons blad boven en buiten alle politiek staat, doch het is ons zeker wel geoorloofd vast te stellen dat, welke ook de verhoudingen mogen zijn van de partijen in de nieuwe Kamer, deze op Vlaamschgezind gebied door talrijke flinke elementen versterkt is geworden.

Het heeft ons ook ten zeerste verheugd te vernemen dat bij de verschillende partijen meerdere leden van den Bond der Vlaamsche Rechtsgeleerden hun intrede in het Parlement zullen doen. Deze beschouwing moet ons aanzetten om onverwijd en met de grootste hardnekkigheid te ijveren voor de eindelijke verwezenlijking der vervlaamsching van het gerecht.

Vóór het rechterlijk verlot waren wij reeds op den goeden weg. De verschillende wetsvoorstellen, die in de Kamer waren neergelegd geworden, hadden het voorwerp uitgemaakt van een grondig onderzoek door de Kamercommissie en onze lezers kennen allen het uitgebreid verslag

opgesteld door volksvertegenwoordiger Marck, dat in ons blad werd gepubliceerd.

Wij hebben dan in de maand Juli een schitterende vergadering gehad van den Bond der Vlaamsche Rechtsgeleerden te Antwerpen, waar de algemeenheid van de honderden juristen, die tegenwoordig waren, van meening was dat het wetsvoorstel der commissie niet voldoende bleek om in de Vlaamsche gewesten op gave wijze de rechtstoepassing in onze eigen taal te verzekeren.

Ondertusschen vergaderde een commissie aangesteld door het bestuur van den Bond der Vlaamsche Rechtsgeleerden om aan het wetsontwerp bepaalde wijzigingen voor te stellen en deze voorstellen zouden goedgekeurd zijn geworden op een nieuwe algemeene vergadering van den Bond, die vastgesteld was op 29 Oktober, doch die tengevolge van de onverwachte ontbinding der Kamers niet is kunnen doorgaan.

De vorige regering had ten stelligste de verzekering gegeven dat de bespreking der nieuwe wet zou aangevat zijn geworden onmiddellijk na de herneming der parlementaire werkzaamheden. Wanneer de omstandigheden de verwezenlijking van deze belofte belet hebben is het aan de Vlaamsche juristen er voor te zorgen dat de toegekende voorrang niet ingeboet worde en dat er dadelijk met alle kracht zou geijverd worden opdat onverwijd het vraagstuk van de vervlaamsching van het gerecht in het parlement zou kunnen ter bespreking komen.

Door de Kamerontbinding zijn de bestaande wetsvoorstellen vervallen. Het is de plicht van al de parlementsleden, die lid zijn van den Bond der Vlaamsche Rechtsgeleerden, tot welke partij ze ook behooren, onmiddellijk een nieuw wetsvoorstel neder te leggen waarin zij het projekt, zooals het zal aangenomen worden door de aanstaande algemeene vergadering van den Bond, zullen weergeven. Men

zal zonder twijfel trachten deze bespreking op de lange baan te schuiven, de tegenstrevers van het Vlaamsche rechtsherstel zullen stellig beproeven de aandacht van dit vraagstuk af te leiden en ze zullen doen gelden dat in dezen tijd alle belangstelling uitsluitend dient geconcentreerd te worden op de financieele en economische nooden van het land. Het zou nochtans getuigen van een verregaand gebrek aan doorzicht wanneer onze regeering van morgen en ons Parlement er zich geen rekschap van gaven dat het herstel van rechtsschennis minstens even noodzakelijk en even dringend is als de gewichtigste economische vraagstukken.

Sinds lange jaren is de hervorming die zich opdringt op alle mogelijke wijzen onderzocht en bestudeerd; alle meeningen zijn gekend en het staat vast dat er in het aanstaande Parlement een meerderheid zal zijn voor het stemmen der wet, zooals de Bond der Vlaamsche Rechtsgeleerden ze verlangt.

Wie immers is meer aangewezen om in dit vraagstuk de noodige voorlichting te geven dan de Vlaamsche juristen; wie voelt meer de nooden en de verzuchtingen van ons volk dan zij die dagelijks staan midden in den strijd der rechtspraktijk, die voortdurend de grieven vaststellen

van de Vlaamsche rechtsonderhoorigen en die in hun beroepsleven op zoo nijpende wijze lijden onder de onvolmaaktheid en de halfslachtigheid van onze rechtscultuur.

Hun advies moet dan ook doorslaand zijn en alles dient in het werk gesteld te worden opdat onze wetgevers zulks zouden begrijpen. Gelukkig zetelen talrijke leden van den Bond der Vlaamsche rechtsgeleerden in onze wetgevende lichamen. Op hen berust de taak van onmiddellijk en onverpoosd te ijveren om de voorstellen van den Bond op het gebied der vervlaamsching van het gerecht wet te doen worden. Het is dan ook vereischt dat er binnen den kortst mogelijken tijd een nieuwe algemeene vergadering van den Bond zou belegd worden waarop alle Vlaamsche juristen, die lid zijn van het aPrlement, zullen uitgenoodigd worden om daar definitief het wetsvoorstel op te maken dat zoo spoedig mogelijk in de Kamers ter bespreking moet gebracht worden.

Geen enkele beschouwing van welken aard ook mag de onmiddellijke verwezenlijking der vervlaamsching van het gerecht nog tegenhouden. Het R. W. zal niet ophouden op den nagel te kloppen tot hi vast en diep in de plank zal zitten.

DE REDACTIE.

Kelsen en de sociologische rechtsopvatting

Ontegensprekelijk heeft de sociologische rechtsopvatting groote diensten bewezen, en veel bijgedragen tot de ontwikkeling der rechtswetenschap. Waar vroeger levensvreemde exegese en starre dogmatiek de juridische orthodoxie uitmaakten, is nu een gezonde waardeering der sociale werkelijkheid getreden. Doch de verdienste der sociologische rechtsbetrachting is hoofdzakelijk van methodologischen aard; uitgaande van een sociologisch beoordeelingsstandpunt ziet men beter de gegevens en staat men het leven nader bij; als theorie echter is de sociologische rechtsopvatting van veel minder betekenis en kan ze moeilijk onvoorwaardelijk bijgetreden worden; de huidige reactie tegen deze stelling is trouwens een aanwijzing dat ook zij, wellicht niet zal gespaard blijven van een dissolveerende kritiek. Een groot tegenstander der sociologische rechtsopvatting is Kelsen. Onder zijn impuls en leiding heeft de Weensche school een verwoeden strijd begonnen waarvan het einde nog niet nakend is.

De sociologie is er toe gekomen het recht te aanschouwen als een ondergeschikte wetenschap in de algemeene studie van het gemeenschapswezen; Kelsen heeft er steeds naar gestreefd een isoleering te bewerken tusschen de juridische actiesfeer in de gemeenschap en het gemeenschapsleven zelf, en wel op grond van het onderscheid tusschen sociologie als causale, en recht als normatieve wetenschap. De sociologie als causale wetenschap stelt een onderzoek in naar de wetten die het maat-

schappelijk leven beheerschen; het maatschappelijk gebeuren doet zich voor als een eeuwig herhaald en noodzakelijk uitloopen van bepaalde oorzaken in bepaalde gevolgen; de evolutie die de gemeenschap doormaakt moet volgens deze opvatting natuurwetenschappelijk verklaard worden, alle menschenlijke wilsbeschikking moet in de verklaring geweerd, want alles gaat natuurnoodwendig zijn gang. Kelsen daarentegen vat het zoo niet op; het recht, meent hij, moet vreemd blijven aan natuurwetenschappelijke beschouwingen; inderdaad, zijn domein is niet de natuur, het maatschappelijk verschijnsel als dusdanig, niet het « Sein » doch het « sollen ». Het « zijn » kan men slechts vaststellen, het « behooren » regelt men, daar nu de rechtswetenschap slechts beoogt het « hoe het behoort en hoe het moet zijn » te omschrijven, is het wel duidelijk dat deze normatieve wetenschap vrij moet blijven van natuurwetenschappelijke grondstellingen.

Kelsen heeft gelijk in de mate dat het recht meer is dan een gewoon natuurverschijnsel, en hier komen we aan een stelling waarvan de overdrijvingen de sociologische rechtsopvatting hebben in het leven geroepen, want deze opvatting is in de eerste plaats een reactie tegen de stelling van het recht als willekeurig menschenwerk; Kelsen op zijn beurt reageert op de sociologische theorie die weldra het recht aanschouwde als zijnde slechts een « Stück naturgegebener Wirklichkeit » en

heeft aldus zeer verdienstelijk werk geleverd.

In betrekking met de studie van het staatswezen heeft Kelsen zijn stellingen ontwikkeld in zijn Meesterwerk « Allgemeine Staatslehre » (Berlijn 1925 Springer) en bekampt daar ook heftig de sociologische staatsopvatting. Hij oefent vooreerst kritiek uit op de opvatting die een onderscheid maakt tusschen den Staat als rechtsphenomeen en maatschappelijk verschijnsel, en Methodendualisme genoemd wordt. Kelsen houdt voor dat methodologisch dit onderscheid onmogelijk is daar zooniet twee wetenschappen eenzelfde voorwerp hebben zouden; bovendien, voorwerp der rechtsleer kan slechts recht zijn,

meent hij, dus is voor de staatsrechtsleer, de Staat slechts als juridisch gegeven te beschouwen; hiermede vervalt de tegenstelling tusschen recht en Staat.

Anderzijds verkeert de sociologische staatsopvatting in de onmogelijkheid aan het staatswezen een psychische eenheid toe te kennen, de staatseenheid als objectief normencomplex is slechts als begrip mogelijk en slechts vatbaar voor juridische omschrijving, deze staatseenheid is geen natuurverschijnsel en daarom kan de sociologische rechtsopvatting ook op dit gebied geen bevredigende verklaring verstrekken.

R. v. LENNEP.

RECHTSPRAAK

HOF VAN BEROEP TE GENT

10 JUNI 1932

Voorzitter: M. de Perre
Raadsheeren: M.M. Morel de Westgaver
enn Vanden Abeele
Op. Min.: Adv. Gen. M. de Wilde

Pl.: Mr Van Driessche

RADIO-TAKS.

De boete van vijf maal het bedrag der ontdoken taks, voorzien bij artikel 1 § 5 der wet van 20 Juni 1930, mag niet vermeerderd worden met de bijgevoegde deciemmen voorzien bij de wet van 27 December 1928.

Het Hof van Beroep te Gent, 3e Kamer, rechtdoende in boetstraffelijke zaken, heeft het volgende arrest verleend:

N° 51.031. — In zake van het Openbaar Ministerie tegen De Ryck, Louise, geboren te Zonnegem den 11 Maart 1882, dochter van Egidius en van De Ceulenaere Angeline, landbouwster, er wonende Hoeksken;

Beticht van: niet betaling van taks voor radio te Zonnegem A) in 1930; B) in 1931; Daarvan plichtig verklaard doch enkel voor wat aangaat het jaar 1930, en verwezen:

In eene geldboete van drie honderd frank verhoogd met 60 deciemmen en gebracht op twee duizend honderd frank of eene vervangende gevangenzitting van eene maand en tot de kosten begroot op 56,80 frank;

Verzonden uit hoofde van het feit gepleegd in 1931;

Bij vonnis der boetstraffelijke rechtbank van Audenaerde in dato 10 December 1931, zetelende met een rechter verleend bij verstek en betekend bij exploit van deurwaarder Vandenbergh, wonende te Herzele den 27 December 1931;

Bij exploit van deurwaarder Hoérée te Audenaerde in dato 7 Januari 1932, heeft de betichte verklaard aan den heer Prokureur des Konings te Audenaerde dat zij zich verzet tegen de uitvoering van het vonnis tegen haar verleend bij verstek den 10 December 1931;

Bij vonnis der boetstraffelijke rechtbank van Audenaerde in dato 14 Januari 1932, zetelende met een rechter, werd het verzet aanvaard, de betichte plichtig verklaard, bezitster zijnde geweest van een vast of draagbaar radio, ontvangtoestel met lampen, welke kan dienen voor het opnemen van het woord, de muziek, klanken, beelden en, over het algemeen van alle om 't even welke seinen of mededeelingen de jaarlijksche taks van 60 frank niet te hebben betaald, een toestel met lampen geldende en het feit gebeurd zijnde niet in 1930 maar enkel en alleen in 1931, bij misgreep zijnde dat het jaar 1930 en niet 't jaar 1931 in de betekenis akte van het eerste vonnis voorkomende, en verwezen tot eene geldboete van drie honderd frank, verhoogd met 60 deciemmen, en gebracht op twee duizend honderd frank of eene gevangenzitting van eene maand en tot de proceskosten begroot in het geheel op 124,55 fr. van het vonnis van 14 Januari 1932 heeft het Openbaar Ministerie beroep ingesteld;

Gehoord den Heer Voorzitter de Perre in zijn verslag gedaan ter openbare zitting;

Gehoord in zijnen eisch den Heer de Wilde, Advokaat Generaal;

Gehoord de betichte in hare middelen van verdediging voorgedragen zoo door haar zelf als door Mr Van Driessche, advokaat te Herzele;

Overwegende dat het beroep regelmatig

aan de voorschriften der plaatselijke wetgeving beantwoordt.

In den huidige staat van het Belgische stelling recht op het stuk van erfeniswetsconflicten, is de oude statutenleer behouden.

De onroerende goederen, welke van eene nalatenschap afhangen, vallen dus nog altijd onder de heerschappij van de wet der plaats hunner wezenlijke ligging, terwijl de roerende goederen, welke de decijus heeft nagelaten, door de wet zijner woonplaats, als wet der veronderstelde ligging, worden beheerscht.

De wet, welke de nalatenschap beheerscht, regelt niet enkel de orde van erfopvolging, maar tevens al wat op de erfating betrekking heeft, zooals het bedrag van het beschikbaar gedeelte en het al of niet bestaan van een wettelijk erfdeel.

Het feit van zich in het buitenland te vestigen, zonder voornemen om terug te keeren, brengt geen verlies mede der hoedanigheid van Belg (redengeving van het vonnis).

Eene eenvoudige melding in de bevolkingsregisters geldt niet als bewijs der wijziging van iemands oorspronkelijke nationaliteit (idem).

Bij gebrek aan huwelijksvoorwaarde dient het wettelijk vermogensstelsel vastgesteld op grond der nationaliteit van den man ten dage van het aangaan des huwelijks (idem).

Peersman t/ Maes

Gehoord partijen in hunne middelen en besluitselen;

Gezien de processtukken;

Ontvankelijkheid:

Overwegende dat de minderjarige in alle burgerlijke handelingen door zijnen voogd wordt vertegenwoordigd (art. 450 B. W.); dat de toeziende voogd slechts handelend optreedt wanneer de belangen van den minderjarige met die van den voogd in tweestrijd zijn (art. 420 B. W.);

Overwegende echter dat in 't algemeen de toeziende voogd geroepen is om over het beheer van den voogd zekere waakzaamheid uit te oefenen; dat de wet zelf aldus zijn tegenwoordigheid vereischt bij de boedelbeschrijving en den verkoop van 's weezen goederen (art. 451, 452, 459 B. W.);

Overwegende dat in dier voege, bij rechtsvorderingen tegen den minderjarige ingesteld, het in de zaak roepen van den toezienden voogd, benevens den voogd zelf, te rechtvaardigen is ook zonder dat er tweestrijd besta tusschen de belangen van wees en voogd. (Brussel, 27 Februari 1889, Pas. 1889, III, 335);

Overwegende dat men zelfs kan aannemen dat de toeziende voogd geroepen worde om te verschijnen in een geding door den voogd qualitate qua ingesteld; dat, waar deze laatste alleen, hierbij, den minderjarige vertegenwoordigt, terwijl de toeziende voogd veeleer enkel toezicht houdt, dan wel handelend optreedt (Laurent, d. V, n° 111), er ook geen bezwaar kan tegen gevonden worden dat zij elk langs eene verschillende zijde der balie staan;

Overwegende dat de oproeping van Colman in zijne hoedanigheid van toezienden voogd, zoowel van de minderjarige wier wettelijke vertegenwoordiger samen met hem is gedagvaard, als van deze door wier voogd de rechtsvordering werd ingesteld, dus wel regelmatig en onvankelijk is.

Ten gronde:

Overwegende dat de eisch strekt tot vereffening en verdeling der gemeenschappen die bestaan hebben tusschen de echtgenooten Peersman-Everaert en Maes-Everaert en der nalatenschappen van Jan-Baptist Peersman, overleden te Rock-Island (Illinois U. S. A.) den 20 Juni 1922, en van Hélène Everaert, overleden te St. Nikolaas-Waes, den 17 Maart 1927;

A) Wat de huwelijksgemeenschap Peersman-Everaert en de nalatenschap van Jan-Baptist Peersman aangaat:

Overwegende dat, bij testament in dagteekening van 19 Juni 1922, Jan-Baptist Peersman, geboren te St-Nikolaas-Waes, doch toen ter tijd te Rock-Island woonachtig, zijne gansche nalatenschap (all property, real, personal and mixed that I may leave at the time of my death) aan zijne echtgenoot Helena Peersman, geboren Everaert, heeft vermaakt;

Overwegende dat de rechtsgeldigheid dier uiterste wilsbeschikking door het daartoe bevoegd Probate Court of Rock-Island werd erkend op 14 Juli 1922;

Overwegende dat de waarde van dit testament, onder oogpunt van vorm, dan ook niet meer te betwisten valt, zelfs wanneer de decijus tot aan zijnen dood van Belgische nationaliteit zoude gebleven zijn;

Overwegende immers dat, waar aan de plechtigheidsvereichte der Belgische wet, — het bestaan van een geschrift, — is voldaan, de verdere uiterlijkheid, zelfs in geval van privaet testament, bij toepassing der rechtsspreuk « locus regit actum », volgens de voorschriften der plaatselijke

wetgeving mag beoordeeld worden (Poullet, Droit international privé, n° 477, bladz. 618-619);

Overwegende dat, ook voor wat den inhoud der kwestieuze uiterste wilsbeschikking betreft, het zonder belang is na te gaan of Jan-Baptist Peersman tot aan zijnen dood Belg is gebleven, ofwel of hij de Amerikaansche nationaliteit had verworven;

Overwegende immers dat, hoe wensche-lijk, — van het standpunt der « lex ferenda » uit, — het ook moge voorkomen, de gansche nalatenschap, zoo roerend als onroerend, door ééne en zelfde wet te zien beheerschen, het nochtans niet te betwijfelen valt dat, in den huidige staat van ons stellig recht, op het stuk van erfeniswetsconflicten, de oude statutenleer werd behouden (Locré, belg. uitg. d. I, bladz. 304, n° 12 en V., bladz. 317, n° 8; bladz. 426, n° 17; Rolin, Droit intern. privé, D. I, blz. 693 en V., n° 455, 456, 470, 481 i.f.); dat het ontwerp van erfeniswetsovereenkomst, door de vierde conferentie van internationaal privaatrecht te Den Haag in 1904 aangenomen, en waarin het eenheidsbeginsel, gesteund op de overheersching der nationale wet van den afdrijvige, — door de jongste vreemde wetgevingen meestal gehuldigd, — ook had gezegevierd, door de Belgische regeering niet is bekrachtigd geworden; dat aldus, volgens de Belgische rechtsleer en rechtspraak, de onroerende goederen welke van de nalatenschap afhangen nog altijd onder de heerschappij vallen van de wet der plaats hunner wezenlijke ligging, terwijl de roerende goederen welke de decijus heeft nagelaten door de wet zijner woonplaats, — als wet der onderstelde ligging, — worden beheerscht; (Brussel, 21-6-1899, Rev. prat. 1899, bladz. 400; Gent, 31-5-1905, ibid. 1906, bladz. 88; Verviers, 16-1-1924, ibid. 1924; bladz. 689; Brussel, 16-6-1926, ibid. 1928, bladz. 46 en 161);

Overwegende dat Jan-Baptist Peersman laatst woonachtig was in den Staat Illinois (U. S. A.) en dat het niet is gebleken dat zijn onroerend vermogen uit andere goederen bestond dan deze in zelfden Staat gelegen;

Overwegende dat zijne gansche nalatenschap derhalve onder de heerschappij der wet van den Staat Illinois is komen te staan;

Overwegende dat de wet, welke de nalatenschap beheerscht, niet enkel de orde van erfopvolging regelt, maar tevens al wat op de erfating betrek heeft, zooals het bedrag van het beschikbaar gedeelte en het al of niet bestaan van een wettelijk erfdeel (Poullet Droit Intern. privé n° 481, bladz. 623; Rolin, Droit int. privé, d. II, n° 811, bladz. 383; zie ook: Id., d. I, n° 480);

Overwegende dat, uit het advies, — bij tusschenkomst van het Ministerie van Buitenlandsche Zaken, (zie Poullet, Droit intern. privé, N° 338, bladz. 428), — door Mter Eugene Huss, advokaat, te Chicago, uitgebracht, volgt, dat, krachtens de wetgeving van den Staat van Illinois, de man het recht bezit over alle zijne goederen in het voordeel zijner vrouw te beschikken en zijne kinderen totaal te onterven;

Overwegende dat, de rechtsgeldigheid van het kwestieuze algemeen legaat aan de vrouw aldus vaststaande, er natuurlijk geen grond is tot vereffening en verdeling der gemeenschap Peersman-Everaert, noch der nalatenschap van Jan-Baptist Peersman;

B) Wat de huwelijksgemeenschap Maes-Everaert en de nalatenschap van Hélène Everaert betreft:

Overwegende dat Hélène Everaert, weduwe in eerste huwelijk van Jan-Baptist Peersman en echtgenoot in tweede huwelijk van Henri-Leo Maes, zonder uiterste wilsbeschikking, overleden is te Sint Nikolaas-Waes, den 17 Maart 1927;

Overwegende dat tot heden toe niet met zekerheid is vastgesteld welke de nationaliteit was der echtgenooten Maes-Everaert, noch onder welk stelsel zij zijn gehuwd geweest;

Overwegende, immers, dat verweerder Maes, geboren te Zwijnaerde, den 28 April 1891, wel gedurende eenige jaren naar Amerika is uitgeweken, doch dat, sedert de afschaffing van art. 17 B. W. door de wet van 8 Juni 1909, zelfs het feit van zich in het buitenland te vestigen, zonder voornemen om terug te keeren, geen verlies meer medebrengt der hoedanigheid van Belg;

Overwegende dat, bij gebrek van overleggen van eenig bewijskrachtig stuk, men aan de inschrijving van Maes, — bij zijn terugkeer in België, — in de bevolkingsregisters der stad Sint Nikolaas-Waes, met melding dat hij van Ameri-

kaansche nationaliteit is, geen de minste waarde kan hechten;

Overwegende dat, stonde het zelfs vast dat Maes in Amerika zoude genaturaliseerd geweest zijn, dan nog bijkomende inlichtingen zouden moeten verstrekt worden; dat immers in Amerika tweërlei naturalisaties bestaan waarvan de eene, — de meest gewone, — aan de inkomende landverhuizers enkel een soort burgerschap verleent met behoud hunner oorspronkelijke nationaliteit, terwijl de andere, — de ware naturalisatie, — de hoedanigheid van Amerikaansch onderdaan doet verkrijgen, met al de burgerlijke en politieke rechten daaraan verbonden, en dan ook het verlies der vroegere nationaliteit meebrengt;

Overwegende dat, waar in den loop der hierna bevolen werkzaamheden van vereffening en verdeling, op grond der nationaliteit van den man, het wettelijk vermogensstelsel zal moeten worden vastgesteld onder hetwelk de echtgenooten Maes-Everaert, bij gebreke aan huwelijksvoorwaarden, waren getrouwd, deze der partijen, welke zich op eene wijziging der oorspronkelijke nationaliteit van Maes zal beroepen, desaan gaande ook bewijskrachtige bescheiden zal moeten voorbrengen;

Overwegende echter dat Hélène Everaert te Sint Nikolaas-Waes hare laatste woonplaats heeft gehad; dat de decujus in elk geval, noch eigene, noch gemeenschappelijke onroerende goederen heeft nagelaten buiten diegene hierna vermeld, welke alle te Sint Nikolaas-Waes gelegen zijn;

Overwegende dat het aldus van stonden aan uit de hooger uiteengezette beschouwingen spruit dat, welke ook, — als gevolg van het huwelijksvermogensstelsel onder hetwelke de echtgenooten Maes-Everaert zullen blijken getrouwd te zijn geweest, — de eindelijke samenstelling der kwestieuze nalatenschap zal zijn dezelfde in haar geheel onder de heerschappij der Belgische wet valt en de kinderen uit de twee huwelijken der aflijvige, minstens voor het voorbehouden gedeelte, tot die erfenis zijn geroepen;

Overwegende verders dat het van nu af ook vaststaat dat, — zoowel in het geval dat de echtgenooten Maes-Everaert onder het Belgisch stelsel der wettelijke gemeenschap zijn gehuwd geweest, als in het geval dat er, — tengevolge der naturalisatie van Maes, vóór zijn huwelijk, tot ingezetene van Illinois, — op voet der wetgeving van dien Staat, — zooals dezelfde in meergemeld advies van Mter Huss is uiteengezet, — tusschen hen geene gemeenschap zou hebben bestaan, — de onroerende goederen welke zij in België hebben aangekocht in onverdeeldheid aan den man en de erfgenamen der vrouw toebehooren; dat immers enerzijds de wetgeving van den Staat Illinois voor de buiten gemeenschap van goederen getrouwde echtgenooten toch gemeenschappelijk bezit van onroerende eigendommen voorziet, en uit de voorgebrachte titels volgt dat de kwestieuze goederen allen op naam van man EN vrouw werden aangekocht; terwijl anderzijds, — de erfopvolging bij versterf, in zake, door de Belgische wet geregeld zijnde; Maes zich niet kan beroepen op zekere bepaling der wetgeving van den Staat Illinois volgens dewelke het aandeel van den eerststervende in dergelijke goederen, onder zekere voorwaarden, van rechtswege op den langstlevende valt;

Overwegende dat niemand gedwongen is in onverdeeldheid te blijven en de onroerende goederen waarvan sprake niet behoorlijk in natura tusschen partijen kunnen verdeeld worden;

Om deze redenen:

De Rechtbank,

Op eensluidend advies van den Heer Bohyn, substituut-Prokureur des Konings, alle verdere of tegenstrijdige beslitselen van de hand wijzende, ontvangt den eisch; zegt voor recht dat Jan-Baptist Peersman geldig over de geheelheid zijner nalatenschap in voordeel zijner vrouw heeft beschikt; verklaart diensvolgens den eisch tot vereffening en verdeling der huwelijksgemeenschap Peersman-Everaert en der nalatenschap van Jan-Baptist Peersman ongegrond, wijst hem af; beveelt dat op vervolging van aanleggers qq. en in aanwezigheid van verweerders qq., daartoe behoorlijk op te roepen, er zal worden overgegaan, door het ambt van Mter Back, notaris te Sint Nikolaas-Waes, ten overstaan van den Heer Vrederechter van dit kanton en met inachtneming der voorschriften der wet van 12 Juni 1816, tot de werkzaamheden van vereffening en verdeling der onverdeeldheid welke, tengevolge van het overlijden van Hélène Eve-

raert, weduwe in eerste huwelijk van Jan-Baptist Peersman en echtgenoot in tweede huwelijk van Henri-Leo Maes, gestorven te Sint Nikolaas den 17 Maart 1927, tusschen partijen is ontstaan;

Zegt dat er voorafgaandelijk zal worden overgegaan tot het opmaken der boedelbeschrijving van gezegde onverdeeldheid en tot de openbare verkooping, — door 't ambt van zelfden notaris, ten overstaan van zelfden Heer Vrederechter, met inachtneming der voorschriften van zelfde wet van 12 Juni 1816 en onder de voorwaarden en besprekken van het bij deze goedgekeurde lastenboek, — van: 1) twee huizen te Sint Nikolaas-Waes, Bredestraat, 2) twee huizen te Sint Niklaas-Waes, Knaptandstraat;

Draagt aan den Heer Rechter Matthys op partijen te aanhooren aangaande de betwistingen welke in den loop der werkzaamheden van vereffening en verdeling tusschen hen zouden oprijzen en daarover aan de Rechtbank verslag uit te brengen;

Zegt dat er geen grond is tot het be-

noemen van eenen tweeden notaris om de afwezigen en weigerachtigen te vertegenwoordigen.

Kosten, op taxaat, ten laste der massa. Verklaart onderhavig vonnis uitvoerbaar bij voorraad, niettegenstaande elk verhaal, en zonder borg.

BURGERLIJKE RECHTBANK VAN YPER

19 OCTOBER 1932

Voorzitter: M. F. Hans
Rechters: M.M. J. Matton en F. Heyvaert
Pl.: Mters Delobel en Waterblee

ERFDIENSTBAARHEID — OMVANG VAN EEN DOOR HANDELINGEN VAN DEN MENSCH VASTGESTELDE ERFDIENSTBAARHEID VERZWARING — UITVOERING VAN WERKEN TOT IN STAND HOUDEN EENER WEGENIS.

De uitgestrektheid der erfdienstbaarheden door een handeling van den mensch gevestigd wordt geregeld door den titel die ze vaststelt. Wanneer een erfdienstbaarheid op een algemeene wijze vastgesteld wordt en zonder eenige beperking tot een of ander gebruik, mag er uitgeoefend worden op de breedste wijze, zelfs indien de noodwendigheden van het heerschende erf ten gevolge van zekere veranderingen op dit erf groter zouden worden. Degene aan wien een erfdienstbaarheid verschuldigd is heeft het recht alle werken uit te voeren die noodig zijn om zijn recht van erfdienstbaarheid uit te oefenen: hij mag zoodoende een wegenis macadamiseeren.

Van Oplines-Deroo t/ Delie

Gezien de dagvaarding om voor deze Rechtbank te verschijnen in datum van acht Februari negentien honderd twee en dertig, geregistreerd;

Gezien de overige stukken van het geding;

Gehoord partijen in hun middelen en beslitselen;

Aangezien bij akte verleden voor Meester De Tavernier, Notaris te Poelcapelle, den acht en twintigsten April negentien honderd vier en twintig, geregistreerd, de voorgangers van partijen, een erfdienstbaarheid van uitweg gevestigd hebben ten voordeele van den eigendom van de verweerders, gelegen te Poelcapelle, en op het aanpalend goed thans toebehoorend aan eischeres;

Aangezien deze bepaling luidt, als volgt: « In voordeele van het goed onder nummer één beschreven (eigendom van den huidige verweerder) is er een uitweg besproken ten eeuwigen dage en onvergeld, en met peerden en wagens als anderszinds, eener breedte van drie meters, loopende over de gemeene poort van het goed onder nummer twee beschreven (eigendom der eischeres) en verders in rechte lijn, ten noorden der erf »;

Aangezien te dien tijde, het heerschende erf een privaats woonhuis met hof was; dat verweerder er een schrijnwerkerij heeft opgericht, en voor al de noodwendigheden ervan gebruik maakt van gezegden uitweg; dat hij hem zelfs in macadam heeft gelegd;

Aangezien de huidige vraag strekt tot de beperking van het recht van uitweg zooals dit ten huidige dagen door verweerder wordt uitgeoefend, en diensvolgens tot het wegnemen van den macadam, en daarenboven tot het bekomen van zekere vergoeding voor de door eischeres geleden schade;

Aangezien het gebruik en de uitgestrektheid der erfdienstbaarheden, door 's menschen toedoen tot stand gebracht, geregeld worden door den titel die ze vaststelt;

Aangezien, wanneer een erfdienstbaarheid, op een algemeene wijze vastgesteld wordt, en zonder eenige beperking tot een of ander gebruik, — zooals hier het geval is; — de overeenkomst in dezen zin dient uitgelegd te worden, dat de erfdienstbaarheid op de breedste wijze mag uitgeoefend worden, dat wil zeggen voor al de tegenwoordige of toekomstige noodwendigheden van het heerschende erf, welke deze ook mogen zijn, en zelfs wanneer die noodwendigheden, ten gevolge eener verandering op het heerschende erf, grooter zouden zijn dan op het oogenblik van het tot stand brengen der erfdienstbaarheid; (zie Planiol en Ripert, d. III. Les Biens, N° 983 en nota: Aubry en Rau, d. 3, § 253, N° 6 en nota; Laurent, supplément d. III, n° 39, litt. C.);

Aangezien men, in het huidig geval, zooveel te meer, zulken uitleg moet aannemen dat het gaat om een uitweg van drie meters breed, hetgeen wel bewijst dat de voorgangers van partijen niet enkel de onbeduidende noodwendigheden van een woonhuis met tuin beschouwd hebben, maar wel de mogelijke veranderingen van het goed in wiens voordeel zij deze erfdienstbaarheid bepaalden;

Aangezien verweerder dus zijn recht niet te boven gaat, wanneer hij gebruik maakt van kwaestieuzen uitweg voor zijn schrijnwerkerij;

Aangezien voor wat het leggen van den macadam aangaat dat, krachtens artikel zes honderd zeven en negentig van het burgerwetboek, degene aan wien een erfdienstbaarheid verschuldigd is, het recht heeft alle werken uit te voeren welke noodig zijn om die te gebruiken en te behouden;

Aangezien het macadamiseeren van kwaestieuzen uitweg geen ander doel heeft dan deze in goeden staat te behouden volgens zijn bestemming en ten voordeele van beide partijen; dat zulk feit geen misbruik uitmaakt dat men aan verweerder mag verwijten;

Om deze redenen:

De Rechtbank,

Alle verdere of tegenstrijdige beslitselen verwerpende, verklaart eischers ongegrond in hun eisch, wijst ze ervan af, en veroordeelt ze tot de kosten van het geding.

RECHTBANK VAN EERSTEN AANLEG VAN HASSELT (zetelende in handelszaken)

13 JULI 1932

Voorzitter: M. Byvoet
Rechters: M.M. Goffinet en Portmans
Pl.: Mters Swennen en Demal

BURGERLIJKE RECHTSPLEGING — VERZET — UITVOERING VAN HET VONNIS BIJ WETEN VAN VERWEERDER — ONONTVANKELIJKHEID VAN HET VERZET.

Het verzet, tegen een vonnis bij verstek geveld, is laattijdig, en daarom niet ontvankelijk, indien de oorspronkelijke verweerder kennis had van de daden van uitvoering, en niet onmiddellijk zijn tegenverklaring heeft doen opnemen op het proces-verbaal van den deurwaarder.

Oudenbroeck t/ Pisane

Gehoord partijen in hunne beslitselen;

Gezien de stukken van het geding;

Overwegende dat aanlegster op verzet, bij geregistreerd exploit van deurwaarder Haesen, van St-Truiden, in dato dertien Oogst negentien honderd twee en dertig, verzet aantekende tegen een vonnis dezer Rechtbank, verleend tegen haar bij verstek, in dat dertienden Juli negentien honderd twee en dertig;

Overwegende dat verweerder op verzet opwerpt dat dit verzet, bij toepassing van art. 158-159 W. B. burgerlijke rechtspleging en 643 Handelswetboek, niet meer ontvankelijk is, om reden dat vermeld vonnis reeds uitgevoerd was toen het verzet betekend werd;

Overwegende dat het blijkt uit de stukken van het rechtsgeding dat, door vonnis dezer rechtbank, zetelende in Koophandelszaken, in dato dertienden Juli negentien honderd twee en dertig, aanlegster Oudenbroeck Uranie, bij verstek veroordeeld werd om aan Pisane Jan, te betalen de som van twee duizend vijf honderd frank, voor geleend geld, met de wettelijke intresten sedert eersten Januari negentien honderd twee en dertig, en de kosten; dat bij geregistreerd exploit van deurwaarder Haesen, in dato eersten Oogst negentien honderd twee en dertig, haar

dit vonnis betekend werd, tevens met bevel tot betaling der er in vermelde sommen dat door geregistreerd exploit van den zelfden deurwaarder, in dato twaalfden Oogst negentien honderd twee en dertig, aan haar persoonlijk herhaald bevel tot betaling gedaan werd en dat er in haar bijzijn, overgegaan werd door den zelfden deurwaarder, tot de inbeslagname der mobiele voorwerpen haar toevoerende; dat haar terzelfder tijd kennis werd gegeven dat deze voorwerpen bij openbare veiling zouden verkocht worden den derden September negentien honderd twee en dertig;

Overwegende dat art. 159 W. B. burgerlijke rechtspleging, hier van toepassing volgens de schikkingen van art. 643 Handelswetboek, in zijn laatste deel ongetwijfeld geene volkomene uitvoering van een bij verstek uitgesproken vonnis beoogt, doch het verzet reeds niet meer ontvankelijk verklaart, wanneer het spruit uit een of ander akt, dat de bij verstek veroordeelde noodzakelijk kennis moet gehad hebben van de uitvoering van dit vonnis;

Overwegende dat het in beslagname der meubelen, gedaan in de hierboven vermelde omstandigheden, ontegensprekelijk een akt is welke de uitvoering van vermeld vonnis ter kennis bracht van de bij verstek veroordeelde verweester;

Overwegende dat deze, bijgevolg, om geldig verzet aan te tekenen, hare tegenverklaring, op het proces-verbaal van den deurwaarder, had moeten doen opnemen, op het oogenblik zelf dat de uitvoering door de beslagname harer meubelen in gang was, en deze had moeten vernieuwen binnen het wettelijk termijn, door betekend exploit, aan den uitvoerder van het vonnis; (Boitard C. pr. civ. d. I, bl. 305 en d. II, bl. 139);

Overwegende dat het den rechter vrij staat te oordeelen welke handelingen de uitvoering van een vonnis daarmstellen, doch dat hij, eenmaal de uitvoering vastgesteld, bij toepassing van art. 1029-1030 W. B. burgerlijke rechtspleging, gehouden is de nietigheid eener rechtspleging uit te spreken, wanneer de tekst der wet deze nietigheid uitdrukkelijk inhoudt;

Overwegende dat, in de omstandigheden der zaak, een verzet betekend daags na de inbeslagname der meubelen, laattijdig is, omdat dit geschiedde na de verhandelingen die het uitvoeren van het vonnis ter kennis bracht van de belanghebbende, terwijl de wet gebiedt zulks te doen vooraleer deze verhandeling voltrokken is;

Overwegende dat aanlegster op verzet niet bewijst, noch vraagt te bewijzen, dat zij den zelfden deurwaarder die hare meubelen aansloeg, en die des anderen daags het exploit tot verzet betekende, gewaarschuwd had tijdens de verhandelingen der inbeslagname, dat zij zich tegen deze verzette;

Overwegende dat eene nalatigheid, in hoofde van den deurwaarder, bijgevolg niet bewezen, en zelfs niet voorgewend wordt;

Om deze beweegredenen:

De Rechtbank, alle verdere beslitselen van de hand wijzende,

Verklaart het verzet, tegen het vonnis bij verstek in dato dertienden Juli negentien honderd twee en dertig, voormeld, niet ontvankelijk wegens laattijdigheid;

Zegt, in rechte, dat voormeld vonnis zal worden uitgevoerd volgens zijnen inhoud en vorm;

Verwijst aanlegster op verzet tot de kosten van haar verzet.

NOTA. — Cfr. D. P. 1903, II, 453: Het rechtsverval om verzet te doen spruit voort uit de uitvoeringsdaden aangeduid door art. 159 B. R. P. zelfs indien deze niet voltooid waren, indien het uitgemaakt is, dat de veroordeelde bij verstek, er noodzakelijkerwijze kennis van gehad heeft.

VREDEGERECHT TE RUISELEDE

21 OCTOBER 1932

Vrederechter: M. F. Faict.
Pl.: Mr Ryffranck J. (Gent), Mr Carton K. en Mr Vanden Bussche L. B. (Brugge)

BUURTWEGEN — INSCHRIJVING IN DEN ATLAS — VERTREKpunt DER KORTE VERJARING — ATLAS DER BUURTWEGEN EN KADASTER — TEGENSTRIJDIGHEID — POLITIE DER BUURTWEGEN — GEEN POLITIEGEGLEMENTEERING — GEBRUIK MET WAGEN EN PAARD — RECHTMATIG.

Door de inschrijving van een weg op den atlas der buurtwegen, verkrijgt de gemeente een titel waarmede zij het openbaar gebruik van den weg kan verkrijgen door tien- of twintigjarige verjaring. In geval van tegenstrijdigheid tusschen de aanduidingen van den atlas der buurtwegen en de

aanduidingen van het kadaster, vormen de eerste bewijs.
Waar geen politiereglement het gebruik van de buurtwegen regelt mag men met wagen en paard rijden over een weg die 2.50 m. breed is, zelfs als hij op den Atlas als « voetpad » aangegeven is.

Gezien de inleidende dagvaarding in dato 25 April 1931, geboekt;

Gezien onze uitselvonnissen in dato 5 Mei en 19 Mei 1931, en 7 Juni 1931;

Aangezien aanlegger eigenaar is van een perceel land gelegen te Wingene, er kadastraal bekend onder Nr 1020 B, palende aan den openbaren weg en aan verscheidene eigenaars;

Aangezien de vordering strekt tot het hooren wijzen dat de erve van aanlegger beaast is met een erfdiensbaardheid van overweg of voetweg van 1,25 m.; de gemeente Wingene te hooren verwijzen tot de betaling eener vergoeding aan aanlegger omdat ze toelaat den buurtweg te gebruiken met paard en kar; te hooren zeggen dat de verweerder De Wispelaere zonder recht gebruik maakt van dien weg met paard en kar en hem te hooren veroordeelen tot de betaling eener vergoeding voor elke inbreuk;

Aangezien er ter zake spraak is van een buurtweg ingeschreven op den atlas der buurtwegen der gemeente Wingene onder Nr 65 en genaamd Gaigenstraatje, atlas welke is goedgekeurd en vastgesteld door de Besienige Afvaardiging van den Provincieraad van West-Vlaanderen in hare zitting van eersten October 1847;

Aangezien, ingevolge de termen van art. 10 der wet van 10 April 1841, de gemeente Wingene van het jaar 1847 af, en uit reden van die inschrijving op den atlas een titel bezit die het vertrekpunt uitmaakt der verjaring van 10 of 20 jaar, waardoor de gemeente het recht op den openbaren weg bekomt; ter zake 10 jaar daar de eigenaar steeds binnen het rechtsgebied van het beroepshof woonde;

Aangezien aanlegger niet betwist dat de gemeente Wingene het recht van doorweg heeft verworven tengevolge der inschrijving op den atlas en het gebruik der inwoners, door verjaring van 10 jaar, maar staande houdt dat zijn eigendom belast is met een doorweg van 1,25 m. en zich steunt op het kadastraal plan dat de buurtweg zou aanduiden als genomen voor de helft op zijn erve, de andere helft op die der aanpalenden;

Aangezien, vooreerst dient opgemerkt dat, wanneer er verscheidenheid bestaat tusschen de aanduidingen van het kadastraal plan en deze van het atlas der buurtwegen, dit laatste, opgemaakt en vastgesteld ingevolge de voorschriften van de wet van 10 April 1841, bewijs oplevert. (Burg. Reclth. Gent, 27 Juni 1883; Pas. 1883, III, 255);

dat verders, de buurtweg Nr 65 zooals het voorgelegd uittreksel van den atlas aanduidt, genomen is op het erf van aanlegger en er aangeteekend is met eene uitdrukkelijke aangegeven breedte van 2,50 meter. Dat het niet betwist is dat die ligging op heden nog bewaard is en dat aanlegger niet bewijst of niet poogt te bewijzen dat de inschrijving op den atlas niet gesteund is door een bezit van 10 jaar in hoofde der Gemeente;

dat het aanbod van aanlegger te bewijzen dat de weg slechts 1,25 m. op zijn land mag liggen, ter zake niet afdoende en beslissend is;

dat er gevolglijk te beslissen valt dat de gemeenschap het recht van doorweg heeft verworven met de breedte en de ligging zooals zij op den atlas der buurtwegen der gemeente Wingene ingeschreven zijn;

Aangezien aanlegger ook eischt dat de gemeente Wingene den buurtweg Nr 65 zou verbieden voor verkeer met paard en kar en dat er zou gewezen worden dat verweerder De Wispelaere zonder recht is litigieuze weg met voertuigen te gebruiken;

Aangezien de rechtsleer en de rechtspraak eens zijn om te zeggen dat de gemeenten het recht hebben het verkeer op hunne buurtwegen te regelen, maar dat, wanneer die politiereglementeering niet bestaat, het gebruik van die buurtwegen op welkdanige manier toegelaten is wanneer de breedte en de ligging van den weg het toelaten (Marcotty, De la voirie publique par terre. dr. 1930, n° 76. Verbr. 18 Januari 1932, Pas. 1932, I, 38);

Aangezien aanlegger niet inbrengt dat een politiereglement der gemeente Wingene het verkeer langs den buurtweg n° 65 regelt;

dat verders de weg een breedte heeft van 2,50 m. en dus zonder schade voor den aanlegger door voertuigen kan gebruikt worden;

Diensvolgens, het gebruik met voertuigen, de last van het lijdend erf niet ver-

zwaart en aanlegger zonder recht is beperkingen van gebruik te eischen;

Aangezien aanlegger zijn vraag schat op de som van zeven honderd frank tegen elken verweerder;

Aangezien het niet genoegzaam bewezen is dat de vraag als tergend moet aanzien worden tegenover de eischeres in tegenvordering, vermits aanlegger, zich steunende op het kadastraal plan van meening was in het gelijk gesteld te worden;

Om deze redenen:

Wij Vrederechter, beslissende tegen sprekelijk en in eersten aanleg, alle verdere en tegenstrijdige beslitselen verwerpende, namelijk deze strekkende tot getuigenverhoor, verklaren den aanlegger ongegrond in zijn eisch en verwijzen hem tot de kosten.

Wijst verders de eischeres in tegenvordering af van hare vraag tot schadeloosstelling.

Uit de Pers

Prof. mr. dr. J. H. P. M. van der Grinten †
(1 Maart 1885—6 November 1932)

Vóór enkele dagen overleed Prof. Van der Grinten der Universiteit van Nijmegen. Wij deelen hieronder het belangrijk artikel mede dat verscheen in het « Weekblad van het Recht » van 12 November 1932, van de hand van C. W. Van der Pot.

Het vroegtijdig heen gaan van van der Grinten is niet alleen voor zijn groot gezin en voor de jonge Nijmeegsche Universiteit, het is ook voor de Nederlandsche rechtswetenschap een betekenend en uiterst smartelijk verlies. Onder de beoefenaars van het publieke recht in ons land mocht hij zeker tot de eersten gerekend worden.

Van der Grinten studeerde te Amsterdam, waar het onderwijs van Struycken niet alleen zijn voorkeur voor het publieke recht bepaalde, maar ook een onmiskenbaar stempel zette op zijn staatsrechtelijke opvatting. Met den vereerden leermeester vereenigde hij gehechtheid aan het historisch geworden en een grooten zin voor de realiteit en hare eischen. Aan hem ook ontleende hij den sterken afkeer van rechterlijke controle op de administratie, vooral als het beleidsvragen geldt, waarvan hij bij verschillende gelegenheden, o.a. nog op de laatste vergadering der Juristenvereniging, blijk gaf.

Toen hij op 38-jarigen leeftijd tot het hoogleeraarsambt geroepen werd en zich voortaan geheel aan het vak zijner keuze kon wijden, had hij een oefenschool in de administratie achter den rug, waarvan zijn onderwijs evenals zijn geschriften de vruchten geplukt hebben. Vooral het secretariaat van een gemeente als Nijmegen, dat hij gedurende 8 jaar, de moeilijke oorlogs- en na-oorlogsjaren, bekleedde, is in dezen van groote betekenis voor hem geweest. Daar leerde hij, wat regeeren is, den nuchteren kijk op de dingen, die mederegeeren geeft, en ook dien strakken preciezen stijl, welke een aantrekkelijkheid vormt van al wat hij geschreven heeft.

Waar allerlei commissiewerk mede van hem werd gevraagd — ik noem uit de laatste jaren, om van zijn Nijmeegsche nevenfuncties te zwijgen, zijn lidmaatschap van de Staatscommissie tot herziening der L. O.-wet, van de commissie voor de havenbelangen van Rotterdam en van die voor de administratieve rechtspraak — daar heeft hem de tijd onderbroken tot het schrijven van een groter werk, zooals wel in zijn bedoeling lag. Hij heeft in de na Struycken's dood verschenen uitgave van diens verzamelde geschriften den tweeden druk bezorgd van het onvoltooid « Staatsrecht van het Koninkrijk der Nederlanden » en hij was ongetwijfeld de aangewezen man om dit werk te zijner tijd in den geest van den meester voort te zetten en te voltooien, maar te goed wist hij, welke eischen, hetgeen Struycken zelf geschreven had, aan die voortzetting stelde, om zich daaraan te wagen, voordat zijn eigen denkbeelden de noodige vastheid en rijpheid hadden gekregen. Inmiddels schreef hij een groot aantal brochures, artikelen, praeadviezen, recensies, die van zijn rusteloze belangstelling en groote kennis op het gebied zijner studie blijk gaven. Ik noem hier zijn brochure « Administratieve rechtspraak » (1924), zijn verhandeling over het Parlementarisme in de Studia Catholica (1927), zijn praeadviezen over de gemeentelijke autonomie voor de Vereeniging tot het bevorderen van de beoefening der wetenschap onder de Katholiekken in Nederland (1921) en voor de

Vereeniging van Nederlandsche gemeenten (1928), zijn talrijke, meest korte maar scherp gestelde en pakkende artikelen in het tijdschrift Gemeentebestuur en het Weekblad voor Gemeentebelangen, zijn in brochurevorm verschenen lezing over het wetsontwerp-Kan tot herziening der Gemeentewet (1929), dat bij de behandeling dier wetswijziging herhaaldelijk in beide Kamers is geciteerd, zijn artikel over Augustinus in de Studia Catholica (1930), zijn rede over Schaepman als staatkundig leider (1928).

Zijn laatste wetenschappelijke arbeid is vermoedelijk geweest zijn aandeel in het pas verschenen « Nederlandsch bestuursrecht ». Voor dit werk, dat hij op zijn ziekbed nog in voltooiden staat zal hebben gezien, schreef van der Grinten het omvangrijke eerste hoofdstuk, waarin de geheele bestuursorganisatie in ons land wordt geschetst. Op m.i. voortreffelijke wijze heeft hij de groote lijnen daarvan opgezet en het geheel gevuld uit den rijkdom van zijn detailkennis, zonder dat er iets van den stevigen opzet voor het oog verloren gaat. Voor hen, die met hem gedurende de laatste twee jaren in geregeld onderling contact zich aan dit werk hebben gewijd, valt thans een schaduw van weemoed over het lijvige boekdeel.

Van der Grinten was niet alleen een stoer en kundig werker, hij was ook een aangenaam mensch, een trouwe vriend. Mijn eigen gedachten gaan thans het meest naar de vele lange avonden, die wij samen doorbrachten in een Haagsch of Amsterdamsch hotel, als gemeenschappelijke arbeid ons naar Holland riep, naar de gesprekken over onderwerpen, die ons beiden interesseerden, gesprekken, welke vaak, als was het nog studententijd, tot diep in den nacht werden voortgezet. Ons vereenigde die mate van overeenkomstig inzicht, welke een discussie aangenaam en vaak ook vruchtbaar maakt, en steeds weer werd ik getroffen door van der Grinten's grondig en veelomvattend weten, zijn voortreffelijk geheugen en zijn scherpzinnige argumentatie. Voor mij waren die avonden een genot, dat ik in de toekomst noode missen zal.

Maar hoeveel meer nog zal hij in Nijmegen zelf, in den kring der zijnen worden gemist. Hier past slechts een eerbiedig zwijgen bij een zoo plotseling en zoo zwaar te dragen leed.

Bibliographie

LES TENDANCES DE LA SCIENCE PENITENTIAIRE CONTEMPORAINE ET L'ORGANISATION DES PRISONS EN BELGIQUE. (Drukk. Anvers-Bourse, 83, Sint Jacobsmarkt). Tiré à part d'une conférence faite par l'avocat Paul Pollet.

Het doel van deze voordracht was bijzonder een korte ontwikkeling te geven van de twee voornaamste strekkingen der Penitentiaire wetenschap: vooreerst meer menschelekheid, de humanitaire strekking, vervolgens de reclasseering en de inderherstelling.

Vooreerst meer menschelekheid: De wreede lichamelijke straffen zijn uit onze wetboeken verdwenen, uitgenomen bij de Chinezen en de Sovjets. Om zich een begrip te vormen van de folteringen welke de gevangenen van het Oud-Regiem kwelden, volstaat het even het meesterwerk van Silvio Pellico « Mijne Gevangenen » te raadplegen.

In tegenstrijd met het oude, strenge regiem, geniet de hedendaagsche gevangene van een voortreffelijke voeding, een degelijke verwarming en beschikt over een behoorlijke woonplaats.

Spreker drukt erop dat de straf niet onmenschelek of wreed moet zijn om het herstel van de maatschappelijke orde en de afschrikking van het misdrijf te bewerken.

Het lijd evenwel geen twijfel dat een te zacht regiem dit gevoelen van afschrikking verstoort, dat nochtans zoo noodzakelijk is om de steeds aangroeiende lijn der misdrijven te beperken. Het is dan ook die humanitaire tendenz welke logischer wijze de verbetering en de reclasseering der misdadigers voor gevolg heeft gehad.

In België bemerkt men daarvan reeds de eerste sporen in de « wet van 31 Mei 1888 op de voorwaardelijke invrijheidstelling ».

Spreker is de meening toegedaan dat het meest werkdadige middel van verbetering alleen kan bereikt worden door een getemperd cellulaire regiem op den gevangene toe te passen; maar alleen dus het gematigd cellulaire stelsel, slechts dan zien we zijne goede kansen en voordeelen. Niet het onmenschelek cellulaire regiem, waarvan spreker bondig de nadeelen schetst. Als voorbeeld krijgen we dan een typischen kijk op de gevangenis te Antwerpen. Tegenover het gevangenisregiem dat te Gent wordt toegepast, staat de spreker eer sceptisch.

Een kenschetsend model van wederaanpassing is voorzeker de strafkolonie van Merxplas. Deze gevangenis telt drie afdelingen: deze der landloopers, het Sanatorium en de strafschoel. Spreker wijdt slechts uit over de twee laatste. In het Sanatorium vertoeven de abnormalen, de misdadigers met beperkte verantwoordelijkheid en de teringlijders. Mr Pollet schetst ons een aanschouwelijk beeld, drukt op het stoffelijk welzijn en het werk der Wederaanpassing. Dan hebben we de strafschoel. Hier treffen we de jeugdige mis-

dadigers aan van 16 tot 25 jaar, die door een rampzalig midden, erfelijkheid en booze neigingen zijn bedorven geworden.

Lijk in het Sanatorium geldt hier ook het principe der wederopvoeding dat het grondbeginsel is van wederzijdsch vertrouwen. Spreker rept hier terloops over het ongrondige van een lage critiek welke een tijd geleden in een dagblad der hoofdstad gevoerd werd. Opnieuw krijgen we een levendigen aanblik van deze Strafschoel, waar flink gestudeerd, gewerkt en gevoetbald wordt.

In vogelvucht discht Mr Pollet ons een overzicht op van de vier systematische trappen: de observatie, zelfcontrole, het familiere tijdstip en de periode der gedeeltelijke vrijheid. Spreker wijst even op het spijtige feit dat de reclasseering veel moeilijker en lastiger is geworden na den oorlog.

Als besluit: de twee hoofdstrekkings van de hedendaagsche penitentiaire wetenschap zijn goed als ze in den gulden middenweg blijven.

Daarom staan we wars voor alle overdrijving en moet de « wet tot bescherming der Maatschappij » steeds een uitzondering blijven lijk het Strafwetboek het gemeene recht.

In België hebben we gelukkiglijk een vasten waarborg, dan als de andere landen in hun wetgeving nieuwe begrippen inlassen over de behandeling der misdadigers zonder over de noodige inrichtingen te beschikken om deze begrippen toe te passen, doet ons land integendeel de begrippen in de gevangenen zelf op en in het licht dezer prachtige ervaring wordt de wetgeving uitgebreid.

Voor alles dus: het afschrikkend en straffend karakter der sanctie; op de tweede plaats slechts verbeteren en reclasseeren.

Interessante voordracht waarbij de buitenstaanders een levendigen kijk beleven op deze korte uiteenzetting van een der meest belangrijke taken der Strafrechtwetenschap. E. B.

Balieleven

VLAAMSCH PLEITGENOOTSCHAP
DER BRUSSELSCH E BALIE

Wij ontvingen van het Vlaamsch pleitgenootschap der Brusselsche Balie hieronderstaand rondschrijven.

Brussel, 20 November 1932.

Geachte Confrère,

Wij hebben de eer en het genoegen U uit te nodigen tot het lidmaatschap en tot de deelneming aan de plechtige openingszitting en feestmaal van onze vereeniging.

Het is overbodig er op te wijzen dat, in de huidige omstandigheden het Vlaamsch Pleitgenootschap van de Balie van Brussel — door de overheden van de Orde erkend — ertoe geroepen is voornamelijk de jonge advocaten in de behoorlijke vervulling van hun beroepspligten behulpzaam te zijn en tot de ontwikkeling van het confraterniteitsgevoelen bij te dragen.

Het is de eerste maal dat de plechtige openingszitting, gesteld op ZATERDAG, 10 DECEMBER, te 3 uur, zal plaats hebben in de zaal van de plechtige zittingen van het Hof van Verbreking: het Vlaamsch Pleitgenootschap is den Heer Eersten Voorzitter van het Verbrekingshof dankbaar om den blijk van hooge welwillendheid door deze gastvrijheid betuigt.

Meester J. Custers zal de openingsrede uitspreken:

« Heeft de befaamde Rechtsgeleerde de Damhouder plagiaat gepleegd tegenover den befaamden Rechtsgeleerde Wielant? »

Te 7.30 uur wordt het banket opgediend in « Taverne Royale » (inschrijving 85 fr., wijn inbegrepen).

Wij hopen zonder uitstel uwe toetreding te mogen ontvangen door de inzending, aan den schrijver, van de hierbijgaande formule, en bieden U de uitdrukking aan onzer gevoelens van achting en confraterniteit.

De Voorzitter, De Schrijver,
Joz. van OVERBEKE. Norb. VAN CAENEGEM,
66, Louis Bertrandlaan,
Brussel.

Rechterlijk leven

RECHTERLIJKE ORDE

Bij koninklijke besluiten van 21 November 1932:

Is aan den heer Borgers (A.), op zijn verzoek, ontslag verleend uit zijn ambt van boventallig adjunct-referendaris in de rechtbank van koophandel te Oostende;

Is tot griffier titulair bij het vrederecht van het Ie kanton Brussel benoemd, de heer Vander Meulen (J.), beambte ter griffie van dit vrederecht;

Is aangeduid om gedurende een termijn van drie jaren, met ingang van 25 November 1932, het ambt van onderzoeksrechter bij de rechtbank van eersten aanleg te Doornik waar te nemen, de heer Amy, rechter in die rechtbank;

Is de heer Van Melckebeke (P.-F.), griffier van het vrederecht van het kanton Oudenaarde, belast met de bediening van het kanton Ronse.

Bij Koninklijke besluiten van 25 November 1932:

Zijn aangesteld in de rechtbank van koophandel te Brugge:

Tot rechter, de heer Blondeel (A.), plaatsvervangend rechter in die rechtbank, ter vervanging en om het mandaat uit te doen van den heer Soenen, die afgetreden is;

Tot plaatsvervangend rechter: De heer Blondeel (C.), handelaar te Brugge, ter vervanging en om het mandaat uit te doen van den heer Verstraete, die afgetreden is; Durein (C.), handelaar te Brugge, ter vervanging en om het mandaat uit te doen van den heer Blondeel, A.;

Uitgever: Drukk. « Themis »

Best.: R. Van Cauteren

Korte Ridderstraat, 22, Antwerpen. — Tel.: 200.95